



Position Paper Circulaire Economie

Inbreng FHG

14 juni 2017

De Federatie Herwinning Grondstoffen (FHG) is sinds 1955 het overkoepelend platform voor een groot deel van de Nederlandse recyclingketen en vertegenwoordigt deze op gezamenlijke thema's.

De FHG omvat de traditionele recyclingbranches voor: metaal, oudpapier, textiel, autodemontage, maar ook de materiaalorganisaties voor blik, papier/karton, kunststof, hout en verpakkingsglas. Centraal in de boodschap van de FHG staat het stimuleren van hergebruik van 'afvalstoffen' als product en/of hoogwaardige secundaire grondstof. Uitgangspunt daarbij vormt de Ladder van Lansink.

Waar staat de FHG voor?

De recyclingketen zorgt sinds jaar en dag voor het terugbrengen van materialen in de kringloop en zorgt daarmee tevens voor een forse reductie van de CO²-uitstoot.

De FHG pleit ervoor dat belemmeringen - mede door de definitie van 'afvalstof' uit 1975 die nog altijd van toepassing is - voor hergebruik en recycling worden weggenomen. Erkenning voor hoogwaardige secundaire grondstoffen moet via een heldere einde-afval-definitie geborgd worden in wet- en regelgeving.

Aandachtspunten voor de transitie richting Circulaire Economie, waar de FHG de afgelopen jaren op heeft gehamerd zijn de volgende:

1. *Design for Reuse and Recycling* – een groot deel van de milieu-effecten van een product wordt bepaald in de ontwerpfase. Juist hier ontbreken de initiatieven en aandacht. Zowel bij bedrijven als bij de (EU) overheid. Design for recycling, maar tevens '*design with recycling*' dienen via o.a. Maatschappelijk Verantwoord Overheidsinkopen te worden gestimuleerd;
2. *Hoogwaardige inzameling = hoogwaardig(e) hergebruik/recycling*.
We zamelen materialen in om deze weer hoogwaardig te kunnen hergebruiken en/of recyclen. De kwaliteit van het ingezamelde materiaal bepaalt of en hoe het weer kan worden afgezet en ingezet als grondstof. Dat betekent in de meeste gevallen dat bronscheiding noodzakelijk is;
3. *Wegnemen belemmeringen grensoverschrijdend verkeer hoogwaardige recyclingstromen*.
Drastische herziening van EVOA is noodzakelijk. Vrij verkeer voor hoogwaardige recyclingstromen en handhaving op kwaliteit moeten daarbij uitgangspunt zijn;
4. *Wegnemen belemmeringen voor recycling vanuit de chemicaliënrichtlijn REACH*.
Terugdringen van gevaarlijke stoffen uit onze leefomgeving is noodzakelijk. Er is echter sprake van een stoffenerfenis in bestaande en afgedankte goederen. Eisen aan chemische eigenschappen worden steeds meer naar boven bijgesteld.
Strikt kijken naar concentratienormen zoals REACH doet en niet naar de feitelijke risico's voor mens en milieu maakt hergebruik en recycling voor veel materiaalstromen straks onmogelijk, als we niet ingrijpen. Dit wordt één van onze grootste uitdagingen.

Financiën – ontwerp als basis voor circulair verdienmodel

Voor dit Rondetafelgesprek is gevraagd nader in te gaan op de financiële aspecten.

Een groot deel van de recyclingketen houdt zich al decennia en soms reeds eeuwen bezig met hoogwaardige recyclingactiviteiten. Dit op basis van een verdienmodel waarvan de oorsprong niet zozeer in het milieu lag, maar te maken had en heeft met schaarste en vraag, kwaliteit en toegevoegde waarde. Economische principes, die voor elk product of grondstof gelden.

Om nieuwe circulaire modellen te kunnen laten slagen, zullen we zo dicht mogelijk op die traditionele economische basisprincipes van vraag, aanbod, kwaliteit en afzet, moeten blijven zitten. Feit is wel dat in de huidige lineaire producten een deel van de (milieu)kosten wordt afgewenteld. Dat zal moeten veranderen.

Financiering en bedrijfsmodellen kunnen - hoe belangrijk ook in de uitvoering - niet het vertrekpunt zijn voor de transitie naar een Circulaire samenleving.

Productontwerp en het huidige afvalbegrip zijn veel grotere uitdagingen voor de totstandkoming van de circulaire economie dan de financieringsvorm, en zouden ook de hoogste prioriteit in de verdere uitrol van plannen moeten hebben.

Dat constateert ook mevrouw Y. Cegerek in haar eindverslag als rapporteur voor het EU-pakket Circulaire Economie.

Een leaseconstructie voor het gebruik van een product is interessant; een circulair ontwerp voor een product is echter fundamenteel voor het feitelijk kunnen realiseren van de circulaire economie.

Ongeacht of dat circulair vervaardigde product vervolgens nu in de vorm van een koop- of leaseconstructie ter beschikking aan een ander wordt gesteld.

In haar afsluitende aanbeveling aan de Europese Commissie stelt mevrouw Cegerek op blz 3 van haar eindverslag dan ook voor: *'...de aarzelingen ten aanzien van Ecodesign-uitbreiding te overwinnen en voor nieuwe productgroepen eisen te formuleren op het vlak van grondstoffenefficiëntie, reparatiebaarheid en duurzaamheid. Een goed ontwerp is meer dan het halve werk.'*

Circulair ontwerp

Een goed ontwerp, waarvan de componenten en bestanddelen optimaal herbruikbaar of hoogwaardig recyclebaar zijn, zorgt er tevens voor dat sneller een daadwerkelijk economisch verdienmodel ontstaat in de gehele keten waardoor de transitie naar een Circulaire samenleving drastisch wordt versneld.

Nederland kent verhoudingsgewijs nog weinig maakindustrie. Deze bedrijven zullen gestimuleerd en beschermd moeten worden, als Nederland hierin een voortrekkersrol gaat vervullen.

Juist omdat de Nederlandse maakindustrie al tot de koplopers behoort qua duurzaamheid en innovatie.

De Nederlandse markt kent een grote import van goedkope, lineaire consumptie-artikelen.

Internationale webwinkels nemen hierbij een steeds grotere rol in. Uitdaging is om ook deze partijen te stimuleren mee te gaan in circulaire richting.

Centrum voor kennisversnelling en innovatie

In onze optiek is het van belang overheidsfinanciën beschikbaar te stellen ten behoeve van een gezamenlijk *Kennisversnellingscentrum* voor producenten, gebruikers, recyclers, kenniscentra, overheden en NGO's. Een centraal steunpunt waarin kennis wordt gebundeld, werkbaar en beschikbaar gemaakt voor de overgang naar een circulaire economie.

Binnen dat centrum zal ook de samenwerking moeten plaatsvinden tussen de verschillende schakels in de productketens. Een samenwerking die mede zal zijn gericht op het optimaal circulair maken van productontwerpen.